

14 שנה אחרי פוקושימה: היפנים חוזרים לאנרגיה גרעינית

אנרגיה גרעינית, שהושבתה לחלוטין בעקבות אסון פוקושימה, צפויה לחזור להיות מקור אנרגיה מרכזי עבור יפן • עפ"י התוכנית, הייצור מאנרגיה גרעינית יעלה מ־8.5% ל־20% עד 2040, בהאצה דרמטית ביעד האנרגיות המתחדשות של יפן ביחס לתוכנית הקודמת

11.03.2025 עידן ארץ

ראש ממשלת יפן עם מנכ"ל סוכנות האנרגיה הבינלאומית (IAE) בפברואר

ציילום: Reuters, Kyodo /

תוכנית האנרגיה השביעית של יפן שפורסמה לאחרונה מביאה שינוי כיוון דרמטי: אנרגיה גרעינית, שהושבתה לחלוטין בעקבות אסון פוקושימה, צפויה לחזור להיות מקור אנרגיה מרכזי עבור יפן. זאת יחד עם עלייה ניכרת בקצב המעבר לאנרגיות מתחדשות, תוך צמצום התלות של יפן בנפט ובגז, שרובו מגיע מהמזרח התיכון.

על פי התוכנית של יפן, הייצור מאנרגיה גרעינית יעלה מ־8.5% ל־20% עד 2040, והייצור של אנרגיות מתחדשות אחרות יעלה מ־23% לבין 40% ל־50%. זה יהפוך את ייצור האנרגיה ממקורות פוסיליים (נפט וגז) מרוב הייצור, למיעוט ממנו. כל האנרגיה הפוסילית של יפן מיובאת, ולמעשה יפן היא יבואנית הגז מהגדולות בעולם.

מדובר בהאצה דרמטית ביעד האנרגיות המתחדשות של יפן ביחס לתוכנית הקודמת. בנוסף, יפן תתיר את הקמתם של כורים גרעיניים חדשים לגמרי, אם כי אין תוכניות קונקרטיות לכך כרגע.

ב־2011, בעקבות אסון פוקושימה שהביא להתפנות זמנית של 100 אלף איש מביתם (אך הוביל למספר נפגעים קטן מאוד, מוות אחד מסרטן 4 שנים לאחר מכן), יפן השביתה כליל את ייצור האנרגיה הגרעינית, שאז היה השלישי בגודלו בעולם.

ב־2014, לא היו ביפן כורים גרעיניים פעילים כלל. אך מאז, בהדרגה, יפן חזרה להפעיל את הכורים הגרעיניים שלה. מתוך 54 כורים שפעלו ב־2011, היום ישנם 14 פעילים, מתוכם שניים שהופעלו מחדש בשנת 2024. וכעת, יפן מתכוונת להאיץ עוד יותר את קצב ההפעלה ולהחזיר את הגרעין לחלק מהותי מאסטרטגיית האנרגיה שלה.

"דעת הקהל ביפן השתנתה"

מה עומד מאחורי התוכנית השאפתנית החדשה? על פי פרופ' רותם קובנר, מומחה לתולדות יפן המודרנית באוניברסיטת חיפה "דעת הקהל ביפן השתנתה, כשהאלמנט הכי משמעותי זה הזמן. גם העלות של אנרגיה פוסילית עלתה, והביאה את מאזן הסחר של יפן לרמה שלילית", כלומר, היא מייבאת לעיתים יותר ממה שהיא מייצאת, וחלק ניכר מהיבוא המדובר הוא של נפט וגז.

"בנוסף, הייתה הבנה שאנרגיה גרעינית היא פחות מסוכנת ממה שחשבו", מסביר קובנר, "בטח אם היא לא בחזית של רעידות האדמה בחוף הצפון־מזרחי של יפן", ואכן, הכורים שנפתחים מחדש הם כמעט כולם בחלק הדרומי או המערבי של יפן, שפחות פגיעים לרעידות אדמה ואירועי צונאמי כמו זה שהפיל את פוקושימה. "גם צריך לזכור שהכור בפוקושימה עצמו היה מאוד ישן: הוא נבנה בשנות השישים ונחנך ב־1971. הבטיחות בכורים הגרעיניים החדשים הרבה יותר טובה".

ברמה הפוליטית, לדבריו, נושא האנרגיה הגרעינית מדובר, ו"יש קבוצות שמאוד אנטי, אבל הזמן וצורך השעה עושים את שלהם".